De europæiske lande sakker bagud, og Danmark er en af problemlandene

Børsen den 11 mars 2021

Den vestlige verden er ganske langsomt ved at lukke op igen. Tiden er derfor ikke blot til at gøre den gigantiske regning op, men også til at tale om fremtidig udvikling. Den slags spørgsmål kan ikke besvares uden at vide, hvordan det er gået de senere år. Ser man på det, er det klart, at Europa generelt ikke er i særligt god økonomisk stand.

“ Der tales forbløffende lidt om et fænomen, der kaldes ’eurosklerose’: At europæiske lande ikke længere helt følger med den økonomiske udvikling i resten af vesten

Stjerneøkonomen John Cochrane fra University of Chicago pointerede forleden, at der tales forbløffende – og måske bekymrende – lidt om et fænomen, der kaldes ’eurosklerose’: At europæiske lande ikke længere helt følger med den økonomiske udvikling i resten af vesten.

Diskussionen blandt økonomer i USA har de senere år handlet om, hvorfor det amerikanske samfund ikke er så dynamisk og innovativt som tidligere. I Europa har den i stedet handlet om beskæftigelse, offentlig velfærd og grøn omstilling, og meget lidt om egentlig udvikling. Eurosklerosen er derfor blevet overset i den offentlige debat.

Ser man på de kolde fakta, er der ingen tvivl om at Europa falder bagud, og Danmark er blandt problemlandene. Vækst skal vurderes på langt sigt, og ser man på de sidste 25 år er USA's gennemsnitsindkomst ifølge helt friske tal fra Penn World Tables vokset 45 pct. Danmarks og Tysklands er vokset 35 pct., mens den franske vækst har været skuffende 30 pct. Omvendt er blandt andet det australske og svenske nationalprodukt vokset hurtigere efter 90'ernes reformer, ligesom flere mellemindkomstlande har haft betydelig fremgang.

Med andre ord plejede danskerne at have ca. 92 pct. af den amerikanske velstand og 89 pct. af dens arbejdsproduktivitet. Den sammenligning er faldet til 86 og 81 pct., og tysk og fransk produktivitet er i dag henholdsvis kun 74 og 79 pct. af den amerikanske. Andre lande, ikke mindst Italien, har haft langt værre udvikling.

Mens forskellene måske ikke virker store, kan de ikke ignoreres. Havde den danske økonomi fulgt med den amerikanske dynamik, ville hver fuldtidsansat dansker i dag tjene knap 30.000 kr. mere, end de faktisk gør. Var produktiviteten også fulgt med, havde forskellen været 40.000 pr. ansat dansker.

Der er således tale om store forskelle, der indebærer, at vi ikke længere kan sammenligne os med almindelige amerikanere. Mens folk i Minnesota – den skandinaviske del af USA – i dag er 24 pct. rigere end danskerne, kan vi bedst sammenligne vores privatøkonomi med amerikanere i det korrupte Louisiana eller kriseramte Michigan.

Hvad miseren præcist skyldes, kommer Cochrane ikke med definitive svar på. Han noterer dog, at de store løfter fra det, der burde have været verdens største frihandelsområde ikke er blevet holdt.

Hans forklaring er tæt på det, man i 70'erne kaldte ’den britiske syge’: En overreguleret, tungt beskattet stat, hvis rationale er blevet offentlig velfærd på bekostning af skabelsen af velstand. Det er en dyr og farlig politisk fælde at havne i.

Christian Bjørnskov